

Könyvismertető

Balogh Erzsébet, Skadra Margit. *Multikulti. Magyar nyelv külföldieknek. Hungarian for Foreigners.* (Budapest: Medicina Könyvkiadó. 2016.)

Péter Nóra

Szegedi Tudományegyetem

DOI:10.14232/edulingua.2017.2.5

Bevezetés

Örvendetes tény, hogy az elmúlt években a magyar mint idegen nyelv tananyagainak száma egyre növekszik, és a 2016-ban megjelent *Multikulti* című nyelvkönyv méltó helyet foglal el ezek között. Az elkészült munka hiánypótló. A szerzők elsősorban az Orvostudományi Egyetemen tanuló idegen ajkú hallgatók számára alkották meg a tananyagot, fő céljuk az volt (lásd *Előszó*), hogy a nyelvkönyvből tanulók segítséget kapjanak a magyar nyelv és kultúra megismeréséhez. Balogh Erzsébet a Szegedi Tudományegyetem Angol-Amerikai Intézetének adjunktusa, kiemelt szakterülete az alkalmazott nyelvészetben belül a szociolingvisztika. Emellett képezített hungarológus is, aki nagy tapasztalattal bír a magyar mint idegen nyelv oktatása terén. Skadra Margit a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának nyelvtanára, történelem-német-hungarológia szakokon végzett, 11 éve tanít magyart idegen ajkúaknak. Mindkét szakember egyben gyakorló nyelvtanár is, így pontosan tisztában vannak a magyar tanulás és tanítás rejtjelmeivel és tapasztalataikat e könyvbe is beépítették. Az elkészült mű angol közvetítőnyelvet használ, így önálló (nem csoportos, illetve tanórán kívüli) tanulásra is alkalmas. A könyv előnye közé sorolható az is, hogy a feladatinstrukciók magyar és angol nyelven egyaránt szerepelnek, amivel egyértelművé teszik, hogy mit kell csinálni az adott gyakorlatban.

A könyv felépítése

A cím elsődleges funkciója – a globális kohézió eszközeként – a témára való rámutatás. A *multikulti* szóról nem feltétlenül asszociál az ember egy magyar mint idegen nyelvvel kapcsolatos tananyagra, viszont másként interpretálva igencsak találó a cím: a potenciális (nemzetközi) nyelvtanulók célcsoportjára utal.

Az elkészült munka külsejét tekintve is nagyon esztétikus, igényes: a színes rajzok, a megfelelő betűméret, a papír minősége, a jól átlátható táblázatok és a feladatok kitöltésére rendelkezésre álló hely és a felhasználóbarát méret mind hozzájárulhat a sikeres nyelvelsajátítási folyamathoz. Az első lapokon található tartalomjegyzék praktikus segítséget nyújt, mert a leckék címe mellett az adott szókincs, nyelvtan, illetve a kultúrával kapcsolatos ismeretek főbb pontjainak felsorolása is megtalálható, mindez megkönnyíti a nyelvtanulók számára a leckék/ismeretek közötti eligazodást.

A könyv a 0. leckével kezdődik, és összesen 17 nagyobb egységet tartalmaz. Ezek általános jellemzői: minden lecke végén szólista található a lexikai egységek angol megfelelőivel, ezen kívül nyelvtani összefoglaló is segíti a nyelvelsajátítást. A nyelvtanulók változatos feladatok segítségével gyakorolhatják az adott szókincset, illetve nyelvtani ismereteket. A párbeszédekben állandó szereplők vannak: az orvosi egyetemen tanuló külföldi hallgatók (informális nyelvhasználat), valamint a kórházban dolgozó orvos-nővér mindennapi életébe is bepillantást nyerhetünk (formális nyelvhasználat) a sokszor humoros dialógusok során. A szerzők nagy hangsúlyt fektetnek a pragmatikai kompetencia fejlesztésére is: a nyelvi udvariasság bemutatása/gyakoroltatása már a kezdő leckéktől megtörténik (tegező és magázó formában is megjelenő kérdések: *Te...? Ön...?*), illetve a dialógusok segítségével.

A 0. lecke a magyar hangzásvilág rejtelseibe vezet be az ábécé tanításán keresztül. Az ábécét/betűzést gyakorló szavak is a mindennapi életben fellelhető/használt tárgyak közül kerültek ki, például: *ágy, ital, kávé...*). Külön figyelmet szentelnek a tankönyvírók a hangok időtartamából fakadó jelentésbeli különbségek bemutatására is: az *eger-egér; hal-hall* stb. szópárokban. Helyesírási tudnivalók ugyancsak helyet kapnak az egységen belül (például a tulajdonnevek helyesírása). További hasznos feladatok: a betűrendbe sorolás, ill. betűzés gyakoroltatása. Már ebben a leckében is megtanulhatunk néhány – az egyetemi élettel kapcsolatos – hasznos mozaikszót (*FOK, TIK*), mindezek segítik a szegedi egyetemi élettel való ismerkedést is. Külön kiemelendő a kifejezések mellett található angol fordítás. Ugyanezen a leckén belül ismerkedhetnek meg a nyelvtanulók a hangrend törvényével, a magánhangzó-harmóniával, illetve bevezetésre kerül az illeszkedés jelensége. Érdekességképp néhány nyelvtörőt – angol fordítással – is megtanulhatnak.

Az első lecke főbb témái: a számok, a *Mi ez?; Mennyibe kerül?* kérdések – ezek segítségével kerül bevezetésre a vásárlás témaköre. Itt jegyzendő meg, hogy a helyes válasz a kérdésre a *forintba* alak lenne, ezért érdemes lett volna a *Hány forint?* kérdést is feltüntetni. A gyakorlófeladatok nagyon változatosak. Száraz drillek helyett kreatív feladatok segítségével gyakoroltatja a könyv az adott nyelvtani jelenséget. A számoknál bemutatja a magyar pénznemeket is, illetve a pénzkezelésben használt kerekítés szabályaival is megismerteti a nyelvünkkel, kultúránkkal ismerkedőket. A témához kapcsolódva mértékegységek, ill. egyéb mennyiségre utaló egységek egyaránt szerepelnek (*csomag, szelet*), valamint fontos telefonszámokat ugyancsak feltüntet;

mindez nemcsak használható nyelvtudást, hanem a célnyelvi környezetben történő eligazodást is segíti.

A második lecke a nemzetiségekkel foglalkozik. A kezdő feladatban színes zászlók alapján kell kitalálni a nemzetiségek neveit. Esetleg lehetett volna egy kicsit több nemzetiséget bemutatni. A foglalkozásnevek memorizálását nagyban segíti a „vizuális fürdő” (Birkenbiehl terminusa alapján). Nagyon kreatív az a feladat, amelyben a kép alapján (pl. *fog*) asszociációs feladattípust használva a tanulónak le kell írnia, hogy milyen foglalkozás jut az eszébe. Ezen a leckén belül új szókinccsfelvezető egység az érzések és állapotok körülírása (pozitív/negatív érzelmek), ezzel készítve elő a később bevezetésre kerülő *Hogy vagy most?* kérdést. A tulajdonságok ismertetésénél, a melléknevek, személyleírás tárgyalásánál (*Milyen vagy?*) fel lehetett volna tüntetni a köznyelvben gyakrabban használt *Hogy nézel ki?* kérdést (ez egy későbbi leckében fog szerepelni). Egyéb kommunikációs egységek: *Hány éves?*, bemutatkozás (formális-informális), köszönési formák, megszólítások, valamint nyelvtan tekintetében az egyes – és többes számú személyes névmások felsorolása és a létige jelen idejű ragozása (E/3 és T/3 személyben csak a zéró morfémákkal). Pozitívum, hogy helye van a könyvben a *Hogy hívnak? Hogy hívják Önt?* kérdéseknek is, és ezeket élvezetes párbeszédeken belül gyakoroltatja, ugyanakkor előre lehetett volna utalni, illetve bemutatni a *-nak/-nek* végződés multifunkcionalitását is (a dativusi, illetve a birtokos szerkezetekben betöltött szerepüket). Ezen egységen belül is különös hangsúlyt fektetnek a szerzők a helyesírási tudnivalókra, kiváltképp a megfelelő ékezethasználattal tudatosítására: (41/4-es feladat), amelyben a mellékjeleket kell kitenni a személyes névmásokra. Mindez az íráskészséget is fejleszti.

A harmadik lecke új szókinccse: az épületek, helyek, helyszínek, napszakok, a napirend, az óra, a hónapok nevei, az évszakok, valamint az időjárás szókinccséből a *hideg/meleg* melléknevek tanítása. Igaz, hogy egy későbbi lecke részletesebben foglalkozik az időjárás témájával, mégis lehet, hogy itt is lehetett volna bátrabban élni a formulatív nyelvhasználattal és bemutatni még több időjárással kapcsolatos kifejezést (például: *süt a nap*). Az 56. oldalon Yuki és Bence dialógusában pragmatikai hiányosság az, hogy nincs lezárva. A lecke új nyelvtanként bevezeti a *van* létige locativusi funkcióját, valamint az irányhármasság *Hol?* kérdésre válaszoló *-ban/-ben*; *-n/-n/-on/-en/-ön* suffixumait. Bár a magyar mint idegen nyelv tanításának módszertanában hangsúlyozott fokozatosság elvét szem előtt tartva elhamarkodott döntésnek tűnhet az elsődlegesen superessivusi szerepben használt *-n* végződés időhatározói funkcióban (*hétfőn*) történő bemutatása, ugyanakkor szép példája a képzők multifunkcionalitásának érzékeltetésére. A *-ban/-ben* esetében ugyancsak kitér az időhatározói szerepre (hónapoknál), talán érdemes lett volna még itt az évszámoknál alkalmazott funkciót is bemutatni (például *2015-ben*). A nyelvtanhoz mellékelte táblázat nagyon szépen tagolt, átlátható. Érdekes felépítése van annak a feladatnak, amelyben a magyar szöveg elolvasása után angol nyelven megfogalmazott kérdéseket kell angolul megválaszolni (ez a feladattípus több leckében is előfordul). Ebben a fejezetben egy

újabb – a hétköznapokban – kiválóan hasznosítható kulturális elem kerül bemutatásra: a „sárga” postai csekk, a bérlet, a vízóra leolvasására szolgáló dokumentum, valamint az ajánlott küldemény érkezéséről szóló értesítő, mindezek szép képekkel vannak szemléltetve. A lecke végén ismétlés található. A női és férfi nevek felsorolása megfelelő példaként szolgál az illeszkedés szabályainak bemutatására (72/6) a *-nak/-nek* ragok esetében. A lecke végén feleletválasztós teszt szerepel (*Test yourself*), illetve ezután található egy rövid összefoglaló angolul, hogy mit tanultak eddig, valamint a szokásos magyar kérdések is helyet kapnak gyakorlásképp.

A negyedik egységben új szókincként egy orvostanhallgató kurzusainak magyar megfelelőit tanulhatjuk meg, majd az ételneveket (az itt felállított kategóriák *you like, you have never tasted* helyett indokoltabb lett volna az alapízek bevezetése (*édes, sós* stb.). Ezután következnek a gyümölcs- és zöldségnevek, italok csoportosításos feladat keretében (85.o.). A párbeszéd felépítése, szókinccse, a bennük használt nyelvtan nagyon jól kidolgozott, viszont pragmatikai szempontból nincsenek lezárva (87/8). A főnevek után a standard igék jelen idejű, alanyi ragozása az új anyag (*tanul, csinál, kér, ül*), valamint a tárgyrag (*the ending -t*). A nyelvtani magyarázatnál (89.o.) az egyszótagú illeszkedés szabályszerűsége nincs hangsúlyozva (*ház-at*), hanem *you will have to learn them* instrukcióval zárul a magyarázat. Ez részben érthető, hiszen a könyv tanulóinak célcsoportja nem rendelkezik nyelvész előképzettséggel és a tankönyvírók csak a legfontosabb információkkal igyekeznek „terhelni” őket. Pozitívum, hogy a kérdőszavakról sem feledkeznek meg: (*mi-mit?*), valamint az eldöntendő kérdések hangsúlyát és válaszlehetőségét is megadják, ami mindenképp hasznos ismeret, viszont nem egyértelmű, hogy minek kapcsán tárgyalják a könyvben pont ezen a helyen. A lecke további részében ismét kreatív kommunikatív feladatok szerepelnek: az ideális órarend (90/D), salátakészítés (pármunkában). A záró egység angol nyelven kulturális ismereteket nyújt a szegedi látnivalókról és utcákról és még egy térkép is színesíti a szemléltetőeszközök tárházát (94.o.).

Az ötödik lecke egyszerre nagyon sok új nyelvtani jelenséget tárgyal: a különböző ige típusokat (ikes igék, *-s/-sz/-z, -ít*). Pozitívum, hogy a szerzők az ikes igék egyik nyelvhasználati jellegzetességét (és egyben megosztottságát) is bemutatják: az ikes igék E/1-ben használt két toldalékvariánsát. Az igék után a *-val/-vel* instrumentális comitativus bemutatása következik (105.o.). Szokatlannak tűnik, ugyanakkor a nyelvtanulást elősegíti a *last consonant again+al* szabály megadása. A 110. oldalon ismét egy nagyon érdekes, a kommunikatív kompetenciát fejlesztő feladat található: *Milyen éttermet nyitnának?* A kulturális kompetencia fejlesztését célozza meg a magyar ételek bemutatása, valamint az angol nyelvű ételreceptek is (*borsófőzelék, lángos*). A lecke végén található a második ismétlő egység. A szóbuborékos feladat (párbeszéd készítése) ismét a nyelvtanuló kreativitását fejleszti.

A hatodik lecke az étkezéseket tárgyalja, illetve a szóképzés terén a *-zik* képzőt mutatja be (126/A: *...(noun)+-zik = ...(verb)*), és több ikes ige is felsorol. Itt kapnak helyet a *szeret, akar, tud* igék, valamint a *szokott* alak is (illetve később ennek a

paradigmája), amelynek fordításaként a *generally* angol megfelelőt adják meg, viszont a magyar nyelvi jelenségnek nem ez a legmegfelelőbb megfelelője (129.o.). Ezután a főnévi igenév alaki sajátosságai és használati köre következik. Új vonzatként a telefonálni ige *-nak/-nek* vonzatát ismerteti. Ebben az egységben tanulható meg az *-ul/-ül* végződés is, illetve egy hosszabb olvasmány is helyet kap Tamásról (140.o.). Ismét egy érdekes angol nyelvű kulturális rész zárja le az egységet a fesztiválokról, rendezvényekről.

A hetedik lecke egyik nyelvtani témája az irányhármasság, ezt megelőzi az ehhez kapcsolódó szókincs bevezetése (közlekedési eszközök, közlekedéssel kapcsolatos szavak), valamint a *jönni*, *menni* rendhagyó igék főnévi igeneve. Nagyon hasznos, hogy a *járni* ige jelentését is megmagyarázza, érdekes példamondatokkal megvilágítva a *menni-járni* lexémák szemantikai különbségét. Új vonzatként az *utazni valamivel (vonattal)* szerepel. Ezután a *Hova? Hová?* és *Honnan?* kérdésekre válaszoló helyragokat tanítja: *-ba/-be*, *-ra/-re*, *-ból/-ből*, *-ról/-ről* (149–150.o.). A táblázat ismét nagyon jó: átlátható, tipográfiai is megfelelő. A lecke szituációi az utazással kapcsolatosak (az állomáson; diákjegy vásárlása; taxirendelés telefonon) főként formális nyelvhasználatot alkalmazva. Hasznos információval szolgál a különböző magyar városok jegyárainak összehasonlítása (155. o.). Angolul olvashatunk a magyar városok tömegközlekedéséről, illetve a helyközi és távolsági közlekedésről. A leckében az ismétlődő részekon kívül egy interjú is található a híres magyar sportoló étkezési szokásairól.

A nyolcadik lecke a testrésznevek (és belső szervek) bemutatásával kezdődik (nagyon személetes képekkel) és a múlt idő néhány időhatározóját (*tegnapelőtt*, *2 nappal ezelőtt*), valamint a létige múlt idejét tárgyalja. Ezek után következik a birtokos személyjelek prezentálása: a 173. oldalon egyedüli elfogadható alakként a *karja (his/her arm)* alakot adja meg, holott a *kara* (az egyetem kara) alak is megfelelő. A nyelvtani magyarázat lényegre törő, világos, könnyen érthető. A leckében tárgyalt olvasmány *Dávid beteg volt* feldolgozásával megfelelő módon gyakorolhatóak az eddig tanultak. A lecke utolsó részében angolul olvashatunk a Klinikákról (183.o.).

A kilencedik lecke főbb nyelvtani témái a következők: a *Hányas?* kérdőszó; a múlt idejű igealakok E/1-es alakjai (*-tam/-tem*); a *-kor* végződés. A kérdőszavaknál a felsorolásból hiányzik a *Mikor?* (191.o.); a *-tól/-től* tárgyalásánál pedig az időtartam kezdetét jelölő *Mettől?* formát lett volna érdemes bemutatni (a végtartamra utaló *Meddig?* viszont szerepel). Ugyanezen leckén belül lehet megtanulni a melléknévképzőket (*-s/-os/-as/-es/-ös*), valamint a kötőszókat is. Kiemelendő, hogy az állandó interferenciaforrást idéző ellentétes tartalmú kötőszavak használatára (*hanem-pedig*) világos példamondatok segítségével mutatnak rá (192.o.). Az időtartamra utaló gyakorlófeladat ismét a mindennapi életben is megtalálható helyeket hoz fel példának: *CBA, COOP, Lidl, Spar, Tesco, Penny Market* stb. (195.o.). A kulturális elemeket bemutató részben a magyar nemzeti ünnepekről (és egyéb ünnepekről, fontos ünnepnapokról) olvashatunk angolul. A lecke egyik leghasznosabb

része a gyakorlófeladatok között az, amely három különböző helyen zajlik: a) az utcán b) egy utazási irodában c) a kórházban (204.o.).

A tizedik leckében új szókincként a ház részeit, a szobatípusokat, a lakberendezési tárgyakat, illetve a háztartási eszközök neveit tanulhatja meg a nyelvtanuló. Bevezetésre kerül a *Hányadik?* kérdőszó is, valamint a kérdőszók morfológiája. Kérdéstípusok közül a kiegészítendő kérdések szórendje szerepel az új nyelvtani témák között, illetve a vonatkozó névmások. Nagyobb grammatikai egység az *-n/-n/-on/-en/-ön* ragok superessivusi funkciója (216.o.), illetve a sorszámnevek tárgyalása. Élvezetes olvasmány a 224. oldalon található szöveg, amely Szeged modern könyvtáráról, a TIK-ről szól. Érdekes – akár az ECL nyelvvizsgatípus szóbeli részére is felkészítő feladattípus – a különböző szobabelsők leírása. A kulturális ismereteket bővítendő a magyar nyelvről olvashatunk pár sort, illetve a magyar irodalom világába kalauzolják el az olvasót. További pozitívumként az is kiemelendő, hogy néhány eredeti nyelven írt versrészletet is mellékelnek a szerzők a költők arcképe mellé.

A tizenegyedik lecke a helyhatározók, illetve a névutók köré épül. Ismét megfigyelhető az adott elem multifunkcionalitása (itt éppen az *után*, *előtt* névutók időhatározói szerepkörben történő használata). A múlt idő alanyi ragozását kiterjeszti az összes személyre, ige típusra, valamint a rendhagyó igékre is. A névutókkal összekapcsolva a személyragos határozószókat is felsorolja, ismét öröndetes, hogy a nyelvben létező kétféle alakra is felhívja a figyelmet a *feletted/fölötted* (237.o.). Két szöveg található a leckén belül: egy hosszabb krimi és egy rövidebb Szent-Györgyi Albert életről. A kulturális kompetenciát fejlesztő egységben pedig – a földrajz témáján belül – néhány magyar nagyváros főbb nevezetességeiről kapunk leírást (angol nyelven).

A tizenkettedik lecke főbb beszédtemája a család. Nyelvtanban ehhez a témakörhöz kapcsolódik a birtokos személyjelek használata, segítségképp felsorolva néhány családtag birtokos személyjellel ellátott alakját egyes és többes számban (*nővérem-nővéred* stb.) a 264. oldalon. A nyelvtanulók számára kreatív feladat lehet a családfa rajzolása mondatok alapján. A fejezetben tárgyalt másik nyelvtani jelenség a *-nál/-nél* végződés bemutatása. A végződés bemutatásánál ugyanakkor kimaradt az elsődleges funkciója (valaminek a közelében-élettelen tárgyak esetében), csak a személyek társaságában mutatja be a végződést (*az orvosnál*), az angol *at* fordítást rendelve hozzá. Ugyanitt tanulhatják meg az idegen ajkúak a *-tól/-től* végződést, és ismét nagyon hasznos a jelenség vonzatként történő kiterjesztése: *messze valamitől*, valamint az irányhármasság *-hoz/-hez/-höz* végtartamra utaló végződéseit, viszont itt is csak az élő kategória esetében van bemutatva a funkció. Ez részben érthető, hiszen ha az élettelen kategóriában szeretnénk használni, akkor a legtöbb esetben ige kötőt kellene használnunk (*odamegyek az ajtóhoz*) és az a könyvben egy későbbi lecke anyagát öleli fel. Nyelvhelyességi hibának aposztrofálom a 263. oldalon olvasható *A Bencétől jövők*. mondatot. Személynevek esetében nem kell kitenni a határozott névelőt, ugyanakkor kétségkívül a mai magyar köznyelvben igen elterjedt jelenségről beszélünk. A lecke

kulturális ismereteket tárgyaló részében angolul olvashatunk röviden a magyar történelem legfontosabb eseményeiről.

A tizenharmadik lecke témája az öltözködés: *Mit viselsz most?*, valamint a színnevek, a kép alapján történő személyleírás: *Hogy néz ki?* – haj, szem, testalkat, kor stb. szempontjából. Kiemelendő, hogy a színnevek esetében ismét egyértelmű példák segítségével világítja meg a *vörös* melléknév használati körét. Az egység következő nyelvtani témája a melléknévfokozás, szép táblázatban mutatva be a középfok, illetve a felsőfok képzési módjait (282.o.). A birtokos szerkezet is e fejezeten belül található, viszont a birtokos névmást (*nekem, neked, neki* stb.) nem mutatja be, így nem teljes habeo-szerkezetet tanít, helyette a *van egy öcsém* struktúrára egyszerűsíti le (ami természetesen helyes struktúra). Bár nem részletezi, ugyanakkor mindenképp pozitívum, hogy a birtoktöbbsítő jelet is bemutatja (*szüleim*). Ezután a főnevek és melléknevek többes számát tárgyalja, ismét következetes módon kitérve a kérdőszók többes számára is (*mi-mik; melyik-melyik*). Az olvasmányok itt ugyancsak kiválóan gyakoroltatják az eddig elsajátított nyelvtani ismereteket: *Életem legrosszabb utazása*, illetve a második szöveg hármaskrekről szól. Nagyon kreatív feladat az összehasonlítást gyakoroltató *Ilyen volt-ilyen lett* (297.o.). A kultúrával kapcsolatos részben díjnyertes magyar filmekről és rendezőkről olvashatunk angolul, ami felkeltheti a nyelvtanulók érdeklődését a magyar filmművészet iránt. A 291. oldalon lemaradt a filmcímek angol fordítása (pl. *Körhinta*).

A tizennegyedik lecke bevezeti a jelen idejű határozott ragozást + *Melyik?* kérdőszót, valamint újabb igéket sorol fel. A tárgy határozottságának, illetve határozatlanságának felismerését különféle feladatokkal (kiegészítéses, feleletválasztós) támogatja. A párbeszéddek nagyon jól megszerkesztettek és tökéletesen illeszkednek a nyelvtani témához. A kulturális részben magyar zeneszerzőkről, illetve a zenei életről olvashatunk angolul.

A tizenötödik lecke főbb nyelvtani témája az igekötők köré szerveződik, azon belül is először az igekötők elsődleges, irányjelölő funkcióját mutatva be, majd a perfektíváló funkciót is: *elolvas, megtanul*. A leckében található képek nagyon jó érzékkel szemléltetik a jelentést (*átül, visszaül* stb.). A 327. oldalon található kiegészítő feladat (*Egy orvostanhallgató hétvégéje*) nagyon humoros; a következő oldal szövege – a gulyásleves receptje – a tárgyas igeragozást gyakoroltatja. Az utolsó olvasmány ebben az egységben a *Márta nővér* címet viseli (338. oldal), egy nővér átlagos hétköznapiját meséli el, ami nagyon érdekes lehet egy magyarul tanuló orvostanhallgató számára is. A szöveghez tartozó feladatban angol nyelven megfogalmazott állításokról kell eldönteni, hogy igazak vagy hamisak-e. Itt jegyezném meg, hogy megfontolandó lett volna többféle szövegtípust is használni/bemutatni, például levél, e-mail formájában megalkotva. A magyar kultúrával foglalkozó részben a festészet és szobrászat világáról és főbb képviselőiről olvashatunk angolul.

A tizenhatodik lecke főbb nyelvtani témái: a személyes névmások tárgyesete és a határozott ragozás múlt időben. Nagyon kreatív feladat szerepel a 350–351. oldalon,

amelyben egy film történetének részletei vannak összekeverve és a nyelvtanulónak fel kell állítania a helyes sorrendet. A kulturális részben: híres emberek a tudományban, valamint eredményes sportolók kerülnek bemutatásra.

A tizenhetedik lecke szókincese az alábbi témákat öleli fel: az időjárás (*süt a nap*), az egyetemi tanév szavai (*félév, vizsgaidőszak*), valamint a nyaralással kapcsolatosakat. A nyelvtant tekintve új anyag: a létige jövő idejű alakjai, a dátumok (*Hányadika? Hányadikán?*). Az analitikus jövő időt nem mutatja be, ami nem jelent hiányt, hiszen a jelen idő használata utalhat jövőbeli cselekvésekre is. A dialógus ismét segít a mindennapi életben való kommunikációs helyzetben: *A fodrásznál*. Ugyancsak nagyon érdekes a 363. oldalon található asszociációs feladat. A kultúra témakörén belül a Világörökség részeibe és a hungarikumok világába kapunk bepillantást. Utolsó feldolgozandó szöveggént egy magyar népmesét olvashatnak a nyelvtanulók

Főbb megjegyzések, észrevételek

Nagyon jó módszertani technika az, hogy a tanulás során sokszor történik visszautalás egy adott nyelvtani elemre, amelyet az adott leckén belül gyakoroltat is. Az egységek végén található nyelvtani magyarázat nagy mértékben hozzájárul a sikeres nyelvelsajátítási folyamathoz. A szótanuláshoz/memorizáláshoz kiváló lehetőséget jelent a témák végén található szólista angol megfelelőikkel. A szókincsbővítés célzottan zajlik: fogalomkörönként, ennek nagyon szép példája az 54. oldalon található: napszakok-óra-hónapok-évszakok-a hét napjai (és az ehhez tartozó feladat: *Most __ van, __ hónap, __ nap*).

A nyelvtan eredményes tanítását-tanulását támogatják a szép, világos, átlátható táblázatok; külön színnel hangsúlyozva például a végződés előtti magánhangzónyúlás jelenségét (57.o.). A nyelvtanuló változatos, kreatív feladatok segítségével gyakorolhat: értékelő feladatok, feleletválasztós teszt, „kakuktkojás” keresése, párbeszéd, táblázatos, kiegészítéssel gyakorlatok; kép alapján történő szókincs aktiválás (93.o.), valamint a képleírás bemutatása (75/12) a szóbeli nyelvvizsgára is felkészít.

A MID tanításának módszertanában nincs optimális sorrendiség a nyelvtani elemek tanítására, elsajátításra, a *Multikulti* fokozatosan halad az egyszerűbb jelenségek bemutatásától a bonyolultabbak felé. Bizonyos egységek után ismétlés található, illetve rövid összefoglaló angolul, mindez azonnali visszajelzést ad az eddig megtanultakról. A szövegek megszerkesztésének bonyolultsági foka a nyelvtudás fejlődésével párhuzamosan nő: mindig csak kis mértékben haladja meg a befogadók nyelvismereti szintjét (követve Krashen *comprehensible input*-ját). A dialógusokban visszatérő, állandó karakterek, humoros történetek szerepelnek: a diákok mindennapi élethelyzetét bemutató, informális nyelvhasználattal; a formális nyelvhasználat bemutatása főként orvos-nővér párbeszéd alapján történik (Nagy doktor, Szabó Ágnes).

Összegzés

Az elkészült nyelvkönyv legnagyobb erénye a kommunikatív cél megvalósulása változatos munkaformák segítségével. Bár a dialógusok szereplői orvostanhallgatók és több téma, illetve olvasmány is e jellemző köré szerveződik, mégis kiválóan használható más érdeklődési orientáltságú nyelvtanulók számára is, hiszen egyáltalán nincs „szakbarbár” jellege. Akár csoportos oktatási keretek között, akár egyéni nyelvtanulásra tökéletesen alkalmas.

A könyv teljes mértékben eleget tesz az EU oktatáspolitikájában (főleg a *Küszöbszintben*) megfogalmazott készségfejlesztéssel szemben támasztott követelményeknek: nem csak a nyelvi készségekre koncentrál, hanem ezeken kívül a kulturális és a szociopragmatikai kompetenciákra is. A kulturális aspektust ugyancsak szem előtt tartva a könyv külön érdeme „Szegedközpontúsága”; ezzel is segítve a célcsoport (az SZTE hallgatóinak) mindennapi életét, ugyanakkor ettől függetlenül nem csak orvostanhallgatók és Szegeden tanulók számára lehet hatékony eszköz a magyartanuláshoz. Továbbá fontos megjegyezni, hogy a könyvnek elkészült a hanganyaga, ezzel a hallásértés fejlesztésére is történt kísérlet a szerzők részéről; illetve elkészült a könyv *Multikulti. Magyar nyelv külföldieknek. Ungarisch für Ausländer* (2017) német közvetítőnyelvet használó kiadása is.